

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, kedd 1909. december 14.

281. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. | Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. | Egy hónapra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Magyar hajózási politika.

Az osztrák Lloyd hajóstársulat vezérigazgatója, Frankfurter Albert, akit mi ajándékozunk Ausztriának, Bécsben a napokban előkelő szakközönség előtt fölolvasást tartott az osztrák hajózási jövőjéről. Széles perspektívákban vázolta az erős jelen mellett az osztrák hajózási jövőjét és őszinte irigységgel olvastuk azt a jövőt, amelyet az osztrák tengerhajózásnak a legnagyobb hajóstársaság vezetője már legközelebbre is kilátásba helyezett. Ott látjuk ebben a perspektívában az osztrák kereskedelmi kormány erős kezét és elszántságát, mely közel husz millió korona szubvencióval támogatja a tengeren és az édesvizeken az osztrák kereskedelmi hajózást és ha az összehasonlítás nagyon is kézen fekszik, azt látjuk, hogy nálunk csak sok az ígérlet és tervezgetés és nemcsak nem jutunk előre a vízi közgazdasági politika terén, hanem a nink ezideig volt, az is kisiklik a kezeinkből. Régi bajunk nekünk, hogy folyton közjogi nyavalyákkal és politikai válságokkal küzdünk és hogy a kormány a politikától nem látja vagy nem akarja látni a bajokat és folyton csak az ideiglenesség vizeiben uszunk még ott is, ahol igazán a legvitálisabb gazdasági érdekeinkről van szó.

Odaát Ausztriában erős és céltudatos vízi politika, nálunk meg lejárt és meg nem újított szerződések és a forgalomból kivont hajók. Bécsben áldozatok árán is föntartják a trieszt-dalmáciai járatokat és oly hajók, mint „Hohenlohe” és „Gautsch”, valóságos óceánjáró kolosszusok, bonyolítják le a dalmát forgalmat, nálunk pedig a lendületnek indult Fiume—dalmát forgalmat a magyar-horvát hajóstársasággal való huzakodás egyszerre megakasztja.

Lejár az Adria szerződése is és itt sem látunk semmi kezdeményezést, míg Ausztriában az Austro-Americana hajóstársulatnak odaadták erős szubvencióval a brazilai járatokat és ha ezen fiatal társulat hajóparkja birná egyedül a forgalmat lebonyolítani, akkor az Adriát egyszerűen kiszorította volna Braziliából, míg így egyelőre vállalta az Adriának a Lloydal kötött brazilai peage szerződését. Nem tud terjeszkedni sem az Atlantica, sem a Keleti Tengerhajózási Társulat és még mindig 700,000 korona szubvenciót fizetünk az osztrák Lloydnak a levantei járatokért.

Ilyen a helyzet a tengeren. A Dunán sem vigasztalóbb. A Duna Gőzhajózási Társulatot egy hibás közlekedési politika egészen az osztrák kormány érdekkörébe szorította és szinte komikus, hogy ez a tiszta osztrák pénzen fenntartott társulat már egy évtized óta küzd autómórájáért az osztrák tulkapás ellen és bár a magyar kormánytól semmi erkölcsi támogatásban nem részesül, hogy magát megvédelmezzék, a magyar érdekek köpenyegébe burkoltatik. Nincs jobb helyzetben a régi magyar kormányok dődelgetett kedvence, a „Magyar Folyam

és Tengerhajózási Részvénytársulat sem. Itt is egy lejárt és meg nem újított szerződéssel állunk szemben és megbénítja, terjeszkedésre képtelenné avatja ezt a tiszta magyar hajóstársaságot is.

Ime így fest a mi kereskedelmi hajózássunk a tengeren éppen úgy, mint a Dunán. Milliós áldozatokat hoztunk állandóan Fiumeért. Az építkezések lenn a magyar tengerparton egy percig nem szünetelnek, a Vaskapu szabályozásával és az állandó kotrásokkal a Dunába hordjuk szintén a milliókat, de magát a kereskedelmi hajózást nem bírjuk, vagy talán nem akarjuk fejleszteni, hacsak szóval nem, mely sok szó, már gazdasági ellenfeleink ajakán indokolt mosolyt fakaszt.

Ha ez még így megy egy-két esztendeig, akkor még a romjai sem maradnak meg a mi kereskedelmi hajóflottánknak: és beszélhetnek azután nekünk önálló vámterületről, független közgazdaságról, midőn a legfontosabb világfogalmi eszközünk, a hajózássunk pusztulásnak indul. Nemcsak tervezgetni kell most már, hanem gyorsan cselekedni. Maholnap nem lesz egy fennálló szerződés sem és az ideiglenesség és bizonytalanság megöli a mi úgy is nagy és erős konkurenciával küzdő hajózássunkat.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó feimentése.** A kormányzóznak „A Tengerpart” által előre jelzett felmentését a király, mint a fölmentő kéziratból kiviláglik, még e hó 7-én írta alá. Általánosan feltűnik a rendjelkitüntetés elmaradása, mivel a királyi kézirat csak ennyit mond:

Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Nákó Sándor gróf fiumei és magyar-horvát tengerparti kormányzót ezen állásától saját kérelmére felmentem és megengedem, hogy neki ez alkalomból, kiváló szolgálataiért elismerésem tudtul adassék. Kelt Bécsben, 1909. évi december 7-én. Ferencz József s. k. Wekerle Sándor s. k.

Tudvalevő, hogy például Roszner Ervin báró sokkal rövidebb itt-dőzés után is megkapta a Ferencz József rend nagykeresztjét s úgy tudjuk, hogy Nákó Sándor is elő volt terjesztve egy magas rendjelkitüntetésre, de az utolsó percben lefújták a dolgot Bécsben.

A fővárosi lapok közül azok, amelyek közel állnak az alkotmánypártihoz vagy a kormányzó személyéhez, nyolc-tíz sornyi kommentárt fűznek a felmentéshez, amelyben azt az abszurdumot írják, hogy Nákó Sándor gróf kormányzósága alatt Fiumében idillikus béke volt és konszolidált állapotok uralkodtak. Őszinte kritikát csak a Pesti Hírlap tegnapi száma mond a következő szavaival:

„Negyedféleves kormányzás után eltávozott kormányzói székből gróf Nákó Sándor, kinél tökéletesebb grandseigneur és gyengébb kor-

mányzó még nem volt. Fedig épen az ő kormányzósága idején történt a két szokolista botrány, az olasz és horvát verekedések hosszú sorozata, a magyaroknak a képviselőtestületből való teljes kiszorítása, az irredenta „Giovine Fiume” születése és virágzása, irredenta olasz meg Starcevic-párti horvát lapok felburjánzása, a fiumei magyar sajtó teljes csődje, (no, hál' Istennek „A Tengerpart” viruló egészségben parentálja el a kormányzó urat), a magyarság elleni inzultusok végtelen sorozata, amelyre koronát tett az utolsó igazi magyar érzelmi Adamichról elnevezett térnek az irredentát jelképező Dante-térre való elkeresztelése. Erőskezü kormányzóra leti volna szükség, de gróf Nákó Sándor művészelkü főurnak született, grandseigneurnek és nem vaskezü államférfinek. *A látszólagos béke kedvéért feláldozott mindent*, nem sajnált még pénzt sem, csak hogy nyugalmat szerezzen. Lapokat, nyomdát vett meg, csak hogy egy hang ne említhesse a magyarság nyomoruságos helyzetét és úgy *lássék*, hogy Fiumében béke van. Kevés időt töltött Fiumében, leginkább csak akkor, mikor ünnepi ebédeket adhatott — ekkor elemében volt, szinte köztudatba ment, hogy a fiumei kormányzói palota az ország legnagyobb vendéglője. Hozzáfogható finom házigazda alig kerül még Fiuméba, *de utódjának nagy dolgot fog adni, míg ismét rendes medrébe szorítja a lábra kapott olasz erőszakoskodást és gátat vet a horvát áradatnak.* Ennek az igazán kitűnő modoru, konciliáns főurnak távoztát mindenki sajnálhatja, kivéve a fiumei magyarságot, amelyet ereje nem volt megvédeni.”

Ennél rövidebb, tömörebb és igazibb kritikát nem lehet mondani Nákó Sándor gróf működéséről.

— **A kormányzó bucsuzása.** A kormányzó Fiumében tartózkodását jelentő katonai őrszem távolléte, a palota ormán elhelyezett üres zászlórud már kívülről is sejteti, hogy a kormányzói palotában még csak nagyon rövid ideig, a bucsuzkodás tartamára lesz élénkség s azután hosszabb ideig, az új kormányzó beköltözéséig mély csend fog borulni a sokszor élénk, zajos palotára. A bucsuzás szomorú akta történt meg ma délelőtt, amikor Nákó Sándor gróf volt fiumei kormányzó bucsuzot el az összes állami hivataloktól, amely alkalommal Wickenburg István gróf kamarás, kormányzó-helyettes vezetésével a kormányzóság teljes számmal, továbbá a tengerészeti hatóság és révhivatal, a pénzügyigazgatóság az összes alárendelt hivatalokkal együtt küldöttségileg jelentek meg nála. Ezenkívül Kankovszky Ferenc miniszteri tanácsos, a kormányzóság pénzügyi és ideiglenes tanügyi előadójának vezetésével a főgymnázium, a kereskedelmi s az összes állami iskolák tanári karának küldöttségét fogadta a volt kormányzó. Nákó gróf a szónokok üdvözlő beszédére meghatottan válaszolt s mindenkire volt egy barátságos szava.

Holnap délelőtt a katonai hatóságok vezetői jelennek meg a volt kormányzónál bucsukihallgatáson, majd a rappresentanza holnap délelőtt tartandó rendkívüli ülésén a város közönsége bucsuzik el Nákó Sándortól, a mivel azután a hivatalos bucsuzás véget ér.

Itt említjük meg, hogy Nákó Sándor gróf volt kormányzó ma délelőtt levelet intézett Vio Ferenc dr. polgármesterhez, amelyben arról értesíti, hogy a városi szegényház és kórház céljaira alapítvány gyanánt nyolcezer koronát utalványozott. A volt kormányzó a palota személyzetéről sem feledkezett meg, mert a portásnak, az ajtónállónak s a pilotának monogrammjával ellátott értékes ajándékokat adott.

A volt kormányzónál ezenkívül Glatz honvédszázados a fiumei honvédség, Termatis Kálmán királyi tanácsos dohánygyári igazgató a dohánygyár, Kuranda, Eidlitz igazgatók az Adria, Polich igazgató az Ungaro-Croata, Martinec prépost, Kukanics plébános az egyház részéről tisztelegtek. Megjelent ezenkívül a máv. osztálymérnökség és forgalmi főnökség, az állami anyakönyvi hivatal küldöttsége is.

Itt említjük meg, hogy a volt kormányzó az Állami Tisztviselők Egyesületének kétezer koronát adományozott. Az adományt Wickenburg István gróf kormányzó-helyettes az egyesület elnöke küldöttség élén köszönte meg s bejelentette, hogy az összeget a Nákó gróf nevére elnevezett könyvtár céljaira fordítják.

— **A volt kormányzó elutazása.** Nákó Sándor gróf volt fiumei kormányzó holnap, kedden délután a hat órai gyorsvonattal magán szalonkocsiban Nagyszentmiklóstra utazik.

— **A rappresentanza rendkívüli ülése.** Vio Ferenc dr. polgármester ma délelőtt a városi képviselőtestület tagjait holnap délre rendkívüli ülésre hívta össze, amely ülésnek egyetlen tárgya Nákó Sándor gróf volt kormányzótól való bucsuzás lesz.

— **Kinevezés.** A magyar belügyminiszter Pausi Emilt, a fővárosi rendőrség címzetes rendőrfelügyelőjét, Pausi József fiumei katonai ügyosztályi főnök fiát, valóságos rendőrfelügyelővé nevezte ki.

Barkász Lajos budapesti középiskolai rajztanárt a vallás- és közoktatásügyi miniszter a fiumei állami polgári leányiskolához rajztanárnak nevezte ki. Barkász a fővárosban mint festő is ismeretes s több sikerült képet állított ki a Nemzeti Szalon téli tárlatán. Kinevezése folytán a fiumei magyar művész csoport egy tevékeny taggal fog szaporodni.

— **„Fiume hajó- és áruforgalma az 1906. és 1907. években.”** Ezen a címen jelent ma meg a m. kir. központi statisztikai hivatal legújabb közleménye, mely egyetlen számottevő tengeri kikötőknek 1906. és 1907. évi hajó- és áruforgalmát a legnagyobb részletességgel, az adatoknak gazdag és érdekes csoportosításával mutatja be. Ez a kötet, mely hasonló tárgyú évi közlemények sorozatát nyitja meg, valósággal hézagpótló munka, mert mindaddig a statisztikai hivatal Fiume hajó- és áruforgalmának csak legfontosabb adatait tette közzé — a statisztikai évkönyvben. A ma megjelent munkát ezért tengerhajózásunk érdekeltiségi köre, de mindenki, aki közgazdasági életünknek jelenségei iránt érdeklődik, bizonyára örömmel fogja üdvözölni.

A kötet bő tartalmából kiemeljük, hogy részletes táblázatok tüntetik fel Fiuménak *hajóforgalmát* hajónemek, országok, a hajók nemzetisége és hajózási vállalatok szerint, még ezeknél is részletesebb táblázatok pedig a kikötő *áruforgalmáról* adnak kimerítő képet. Ez utóbbi adatok tájékoztatnak arról, hogy az egyes áruk forgalma mely országokkal, mely hajózási vállalatok útján, milyen nemzetiségű hajókon bonyolították le; bemutatja továbbá, hogy az egyes hajózási vállalatok mely kikötőkkel közvetítik a forgalmat, hogy a fontosabb

kikötőkből mely áruk érkeznek stb. A közlemény harmadik része Fiume *vasúti állomásainak forgalmát* is bemutatja, azt áruk és országok szerint részletezve.

Nagyan növeli a kötet értékét, hogy bevezetésként a kikötő forgalmának tömör, szöveges ismertetését tartalmazza, ehhez pedig a forgalom főbb adatait főbb évre visszamenőleg összehasonlító táblázatok csatlakoznak. A legfontosabb kérdésekről, úgy a magyar kereskedelmi tengerészet hajóállományának fejlődéséről, Fiume hajó- és áruforgalmának fő eredményeiről 1867-től kezdve nyerünk hézag nélküli képet.

Az érdekes, diszes, zöldvászonba kötött, vaskos kötet ára csak 4 korona. Magyar nyelven és — tekintettel arra, hogy a mű Fiumében általános érdeklődésre méltán tarthat igényt — a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának külön rendelete folytán olasz nyelven is kiadott. Megrendelhető a m. kir. központi statisztikai hivatal helybeli kirendeltsége útján, amely a megrendelések gyűjtésével megbízott (Via Adria, I. sz. I. em.), vagy pedig közvetlenül a m. kir. közp. Statisztikai Hivatalnál, Budapest, II. Oszlop u. 5.

— **Nincs forgalom a fiumei kikötőben.** A világtengerészetben az utóbbi évek depresszióját kedvező élelenség váltotta fel s indokolt volt az a remény, hogy a kedvező viszonyok a magyar kereskedelmi tengerészeire is jó hatással lesznek. Sajnos, csalatkoztunk, mert újabban ismét kedvezőtlenebbül alakult tengerentuli forgalmunk. A fiumei kikötőben — mint nekünk írják — ugyszólván teljesen szünetel a forgalom s egyetlen kikötőnk, amelynek elégtelen befogadóképességéről panaszkodnak folyton az érdekeltek, most üresen áll. Ha a cukorforgalom nem foglalkoztatná a kiviteli kereskedelmet, szomorú kép tárulna elénk a fiumei kikötőben. Az áruforgalom teljesen szünetel, gabonakivitelünk nincsen. Az amerikai verseny beszüntette az Angliába irányuló liszt-kivitelünket is. A Délirolba irányuló liszt-kivitel, amely tengeri utiránnyal bonyolódott le, a kiegyezés tette tönkre. Általában szomorú perspektíva nyílik a magyar tengerentuli forgalom elé és az ideai statisztikában nagy visszaesés fog mutatkozni.

A dalmát viszonylatban is erősen megérettük az osztrák versenyt és az Ungaro Croata több hajója tétlenül vesztegel a fiumei kikötőben. Érdekeltek körökben ugyan akként vélekednek erről, hogy az Ungaro-Croata nem rakományok hiányában helyezte üzemen kívül több hajóját, hanem azért, hogy a fölemelt szubvenciót, amelynek engedélyezése már régóta húzódik, megsürgesse, jöllehet, tudnia kell, hogy a kérésnek a parlamenti viszonyok az okai. Ez a kombináció tehát nem valószínű. Az angol szénbehozatal is teljesen megszűnt, miután bebizonyosodott, hogy a szénínség miatt támadt aggodalom tulzott volt. Budapest székesfőváros például a mai napig sem tudta elfogyasztani Angliából hozott szénét és nemrég a magyar királyi államvasutaknak engedte át Angliából hozott szénkészlete egy részét.

Érthető meglepetést kelt tehát, hogy a szénforgalom lebonyolítására sürgős munkálatok folynak a fiumei Maria Valéria-mólón; rakják az új sínparókat, fordító korongokat és emelőrudakat. Ezekre bizony még sokáig nem lesz szükség. Az Elevator azonban nem épül. Szerencsére az idén nem volt rá szükség, mert az árukivitel a legminimálisabbra redukálódott. Ilyen állapotok uralkodnak egyetlen kikötőnkben. A hajók fél és negyed rakományal indulnak és majdnem üresen érkeznek. Hogy ez a kedvezőtlen helyzet mikor változik meg, hogy mikor javulnak a kiviteli viszonyok, azt kíváncsian lesik a magyar kiviteli kereskedlem képviselői.

— **Sikkasztó vasutas.** A budapesti rendőrkapitányság távirati megkeresést intézett a fiumei rendőrséghez, hogy Finda József magyar államvasúti ellenőr kétezernyolcszáz korona elsikkasztása után megszökött a fővárosból. A távirati megkeresés szerint a sikkasztó tisztviselő magyarul és nemetül beszél, elegánsan öltözködik. A fővárosi rendőrfőkapitányság kéri

a fiumei rendőrséget, hogy Finda máv. ellenőrt, amennyiben Fiuméba jönne, tartóztassa le. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Erőszakoskodó szakaszvezető.** Pleciar Xavér a Jellasics gyalogezred zugsfőhrere szombaton éjjel a Via Polverian részeg fővel megállította Kolak közlegényt, akit a kaszárnába akart kísérni, jöllehet éjjel utáni két óráig volt kimaradási engedélye. A rendőrök az izgatott zugsfőhrt a közlegénnyel együtt a rendőrségre kísérték, ahol kihallgatás közben Pleciar eltépte Kolak engedélyét, majd kirántotta bajonettjét s hadonászni kezdett vele. A vitéz hadifit azonban lefegyverezték s átadták az őrzárnak, amely a kaszárnába kísérte.

— **A doktor ur.** A rendőrségen feljelentést tettek Seslin János 25 éves triezsti illetőségű egyén ellen, mert jogtalanul az orvosi címet használja s betegeket fogad. A jogtalan címhasználásért s kuruzslásért a rendőrség felelősségre vonja.

— **Mikor a tengerész haragszik.** Duinovich Péter 35 éves bescanuovai hajótulajdonost tegnap délután a rendőrségre kísérték, mert hajójának, a Sklad-nak Sranquilo András nevű alkalmazottját az utcán lelővéssel fenyegette meg. A rendőrség, miután az eljárást megindította ellene és revolverét elkobozta, szabadlábra helyezte.

— **Elveszett brillans ékszer.** A haditengerészeti akadémia parancsnoka, Kunsti Alajos tegnap délután telefonon közölte a rendőrséggel, hogy nejjének hétszáz korona értékű brillans fülbevalója eltűnt. A rendőrség a bejelentés alapján értesítette a zálogházakat, ékszerészeket, egyuttal megindította a nyomozást.

— **Torpedóhajó a kikötőben.** A haditengerészet „Satellit” nevű torpedóhajója tegnap délután 2 órakor Lussinpiccolóból ideérkezett és ma reggel már visszaindult.

— **Abbazia és Lovrana vendégei.** A szomszédos Abbazia fürdőhelyet 1909. január 1-étől bezárólag december 8-áig összesen 38,685 fürdővendég látogatta meg. December 2-ától bezárólag 8-áig a fürdővendégek száma 178-cal szaporodott. A december 8-án ott üdülők száma 1044 volt.

— Az Abbazia melletti Lovrana fürdőhelyet december 4-étől bezárólag 8-áig összesen 16 fürdővendég látogatta.

— **A szerződéses vámterület külkereskedelmi forgalma.** Az osztrák-magyar vámterület október havi külkereskedelméről szóló statisztika szerint a behozatal 251,6, a kivitel 214,1 millió korona volt (e szerint a / 51,8, illetve 15,8 millió korona a múlt évvel szemben). Az első tíz hónapban a behozatal 2197,1, a kivitel 1895,7 millió korona volt (e szerint a / 235,5, illetve 27,4 millió korona volt a múlt évvel szemben). Az első tíz hónapra vonatkozó ideiglenes kereskedelmi mérleg 302,3 millió korona passzívumot tüntet fel a múlt évi 94,2 millió koronával szemben. A múlt évre vonatkozó számadatok véglegesek.

— **Magyar kivitel Dél-Amerikába.** A brazilai kormány nemrégiben értesítette az európai államok kormányait, hogy Rio de Janeiroban kereskedelmi múzeumot állított fel, amely brazilai termékeknek a külföldön való elhelyezésével, viszont külföldi árucikkeknek Braziliában való elhelyezésével foglalkozik. Az új kereskedelmi múzeum braziliai termékekből nagyobb mintagyűjteményeket állított össze, amelyeket vándorkiállítás gyanánt hasonnemű európai kereskedelmi intézményeknek rendelkezésére bocsát. Egy ilyen mintakollekció jelenleg Trieztben van, de a Rio de Janeiroi kereskedelmi múzeum hajlandó volna ezt a magyar kereskedelmi múzeumnak is rendelkezésére bocsátani. Egyben megkeresés érkezett a magyar kereskedelmi múzeum igazgatóságához, hogy magyar iparosok hajlandók volnának-e egy hasonló gyűjteményt összeállítani, az egyes cikkeket számokkal ellátni és az egész gyűjteményt a rio-de-janeiroi múzeumnak rendelkezésére bocsátani, úgy, hogy az ottani érdeklődők a cikkeket távirati code útján egyszerűen a számok megjelölésével rendelhetnék meg. Ez a terv mindenestire elég érdekes és elég gyakorlat ahhoz, hogy vele komolyan lehessen foglalkozni.

— **Medolino vagy Preluka?** Még mindig kísért az osztrákok új kikötőalapítási tervé. Az osztrákok ugyanis Triezst mellé egy másik

nagy kereskedelmi kikötő után áhítoznak, hogy Pólat mentesítsék a kereskedelmi hajóforgalomtól és egy közvetlen vasúti kapcsolattal közelítsék hozzák Bécsset a tengerhez és Dalmáciához. Az osztrák kormány foglalkozott a medolínói és prelukai kikötői tervekkel, de most, mint értesülünk, elállott a tervek megvalósításától s így megszűnt az a kérdés, hogy Preluka, vagy Medolino lesz-e az osztrák partvidék második nagy kikötője. Egyik sem.

— **A kikötőből.** December 13. *Érkezett:* „Bohemia” osztrák gőzös Bombayból 350 bál gyapjuval; „Francese” osztrák gőzös Buenos-Ayresből 304 tonna lenmaggai, 800 tonna quebrachofával, 700 tonna tengerivel és 400 bál gyapjuval; „Dryade” német gőzös Hamburgból 250 tonna vegyes áruval.

Távirat ◀ Telefon.

Minisztertanács.

BUDAPEST, dec. 13. A pénzügyminiszteriumban tegnap Wekerle Sándor elnöklésével minisztertanács volt, amelyen a kormány valamennyi tagja részvett. A minisztertanács után Wekerle azt a nyilatkozatot tette az újságíróknak, hogy a kormány elhatározta a képviselőháznak összehívását. Az indennitás benyújtására vonatkozó kérdésre pedig Wekerle azt válaszolta, hogy az indennitás ügye a minisztertanácson nem képezte megbeszélés tárgyát.

A képviselőház összehívása.

BUDAPEST, dec. 13. Gál Sándor, a képviselőház elnöke ma Budapestre érkezett s azonnal intézkedett, hogy a képviselőházat december tizenhetedikére, péntek délelőtt tíz órára összehívják. Az ülés napirendjén elnöki előterjesztések és indítványok szerepelnek.

Wekerle Bécsbe utazik.

BUDAPEST, dec. 13. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott s holnap a királynál kihallgatáson fog megjelenni.

Justh beszéde.

CSANÁDPALOTA, dec. 13. A nagylaki választókerület középpontján Csanádpalotán Nagy Sándor képviselő tegnap tartotta meg beszámoló beszédét, amelyre a képviselőt Justh Gyula, Nagy György, Lovász Márton, Reich Aladár, Fabry Károly és Markos Gyula képviselők kísérték el. A képviselőket a pályaudvaron több ezer főnyi tömeg fogadta. A beszámoló beszéd után Justh Gyula mondott beszédet, amelyben örömeinek adott kifejezést, hogy nem rabja többé az elnöki székeknek, mert ő inkább függetlenségi képviselő, mint elnök. A pártszakadásért Kossuthot okolta, aki többé nem függetlenségi vezér, hanem a hatvanhetektől vezetett vezér.

Elnapolják a Haverda per tárgyalását.

SZABADKA, dec. 13. A szabadkai Haverda pernek ma ismét szenzációja van. A törvényszék ugyanis a mára hirdetett tárgyalást bizonytalan időre elnapolta. Az elnapolás oka az, hogy Balogh Béla dr. szavazóbíró nagy cikket írt, amelyben a védőket és vádlottakat támadja. A védők a támadó cikk miatt a tárgyalás elnapolását kérték.

A „Parsival” Pozsony felett.

POZSONY, dec. 12. A magyar-osztrák hadsereg kormányozható léghajóját ma délből Pozsony felett látták. A Duna partján és a város terein nagy tömeg nézte a léghajó manóvralását. A léghajó csónkjából néhány kis magyar zászlót dobtak le. A léghajót a katonai léghajós osztály bizottsága automobilon kísérte. A kormányozható léghajó három fordulatot tett a város felett azután elindulási helyére Fischamendbe indult vissza.

Lipót király súlyos beteg.

BRÜSSZEL, dec. 13. Lipót király állapota rosszabbodott s testének alsó része erősen megdagadt. Állapota súlyos, de katasztrófától nem kell tartani. A minisztertanács délből összeült.

No. 28010.

Notificazione

concernente l'esposizione della lista degli elettori valevole per l'elezione generale dei rappresentanti municipali per il sessennio 1910—1915.

Si rende di pubblica ragione che, a norma dello Statuto civico, saranno esposte nella cancelleria magistratuale nelle ore d'ufficio a partire dal 15 dicembre a. c., a libera ispezione di ognuno, le liste degli elettori di città e del territorio, valevoli per la prossima elezione triennale.

Per la produzione di eventuali reclami contro le medesime vale il termine di giorni 14. e ciò dal 15 a tutto 29 dicembre a. c.; spirato questo termine, non verranno più ammesse eccezioni contro la legalità delle liste.

Ogni membro del Comune godente il diritto di elezione, può reclamare la iscrizione di un elettore che non fosse compreso nelle liste, o chiederla cancellazione di chi indebitamente vi figurasse, come pure esigere la rettificazione di qualsiasi errore incorso nella compilazione delle medesime (§ 36 Statuto Civico).

Sono elettori in generale, a sensi del § 28 dello Statuto Civico, purché seppiano leggere e scrivere, siano pertinenti al Comune e non siano esclusi od eccettuati a sensi del § 20:

1) tutti coloro che godono il diritto attivo per l'elezione del deputato al parlamento ungarico;

2) i capitani e tenenti a lungo corso.

I reclami contro le liste si possono produrre in iscritto o a voce a protocollo, presso il Magistrato, nell'ufficio del concepista Elpidio Springhet (stanza No. 14 il piano).

Contro la decisione del Magistrato è aperto per tre giorni il reclamo alla Delegazione municipale e contro il conchiuso di questa è ammessa querela al r. Tribunale Amministrativo, entro giorni 15 dall'intimazione del rispettivo decreto.

I reclami diretti alla Delegazione municipale devono prodursi — in iscritto o a voce — come sopra indicato, muniti di una dichiarazione della Cassa civica comprovante il deposito fatto dal ricorrente di cor. 20, importo che gli verrà restituito nel caso che al suo ricorso verrà fatto luogo, nel caso contrario, sarà devoluto a scopo pio.

Un esemplare dell'articolo di legge XXXIII del 1874, che nel suo I capitolo norma il diritto elettorale, valevole anche per le elezioni municipali, nonché un esemplare dello Statuto Civico, vengono contemporaneamente esposti nell'atrio del palazzo di città.

Dal Magistrato Civico
Fiume, 10 dicembre 1909.

A kis gyermek elpusztul?

Adjon neki SCOTT-féle csukamajolaj EMULSIÓ-t és örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota azonnal jobbra fordul, hogy csakhamar fejlődésnek indul és jókedvűvé válik.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

már gyakran visszaszólította szüleitnek szeretett gyermeküket a halál kapujától.

A SCOTT-féle EMULSIÓ

a legkiválóbb, úgy tisztaság, valamint az emészthetőség és gyors hatás tekintetében.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyet — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

☛ Kapható minden gyógyszertárban. ☛

Legújabb sport! Kerekes korcsolya

(Rollschuhe)

gyermeknek és felnőtteknek minden árban. Játékszerek. Társasjátékok. Alpacca- és china-ezüst-árak. Bördízmű és műipari cikkek.

Igen olcsó, szabott árak.

REICH SÁNDOR Fiume Corso
(Tiring-ház)

T. cz.

Tájékoztatásul közöljük, hogy Zilahy Géza úrral eddig fennálló fiumei képviselői viszonyunk közös megegyezéssel megszűnt. Utódjáról és időközben ideiglenesen bezárt fumei irodánk újramegnyitására rövidesen fogunk hírt adni.

Ezuttal is tudatjuk, hogy számláink fizetési és teljesítési helye kizárólag Budapest, a hová mindennemű levelezések vagy rendelések is intézendők.

Budapest, 1909. nov. 20.

Andrássy ut 12,

Teljes tisztelettel

GLOGOWSKI és TÁRSA
cs. és kir. udvari szállítók
Remington írógép telepe.

Nyelvhibákban szenvedőknek!

Dadogók, hebegők, vagy bármely nyelvhibában szenvedők biztos gyógyulást nyerhetnek Fibinger F. jelenleg Fiumében (Via Cappuccini 6. szám földszint) tartozkodó specialitásánál.

NYILATKOZAT.

Nem hittem, hogy az első tanórák után tökéletesen tudjak beszélni. De Fibinger F. prágai tanár módszere alapján, a legkisebb nehézség és megerőltetés nélkül tudtam beszélni s ezért bármely beszédhibában szenvedőknek e jeles specialistát ajánlom.

Kiváló tisztelettel

UNTERVERDORFEN EMÁNUEL

Egy óriási tétel kiváló finom

perzsa- és szmirna-szőnyeg

érkezett, melyeket rendkívül olcsón árusítok ki.

Szekulesz-féle japán-áruház

Fiume Via Alessandrina. — Szabad megtekintés

Vese- és hólyagbajoknál, a vemedence idült hurutjainál huygkő- és fővény képződésnél, a légúti és a kiváltós szervek huutos bántalmainál kitűnő hatásukat bizonyult. Orvosilag ajánlva. Fiumei főraktár FRANC. JECHEL cégnél.

Helybeli bankintézet legalább két nyelvet tudó, négy középszályt végzett, 18—20 éves fiatalembert keres segédlevéltáros gyanánt. Ajánlatok „Nyugdíjképes 50” jeligére a kiadóba.

Gazdasszony kerestetik

3 gyermek mellé özvegy uriemberhez. Szíves ajánlatok „K. K.” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Elegánsan butorozott szoba

külön bejárattal 1 vagy 2 urnak kiadó.
Cim: Via Stefano 1. II. em.

**Naponta frissen
vágott sertéshus.**

Saját olvasztású kitűnő
disznósír és minden hentesáru

legjobb minőségben olcsó
árakban

Szathmáry György

hentes üzletében kaphatók.

Vicolo della Germania 1. sz.

Telefon 987.

Peary és Cook

az északi sarkra érkeztek-e?

az a kérdés. Ellenben kétségtelen, hogy

ROSENTHAL LIPÓT

Dante-(Adamich) téri nagy magyar áruházában
a legnagyobb választék mellett legjobban és leg-
olcsóbban vásárol mindenki. Az olcsó szabott
ár drbn látható.

Külön nagy játékaosztály.

Állami tisztviselők, vasutasok, pénzügyőrök árkedvez-
ményben részesülnek. 10 képes lap 40 fillér.

Butorozott szoba

(villanyal és fürdőszobával) I. emeleten
kiadó. Cim a kiadóban.

Varieté Hotel Susak

Esténként elsőrendű művészi erők fellépte.

Renée Hallois táncosnő,
Drexler Adolf kómikus,
Denis Liliam amerikai ének. és tánc.,
Virágvölgyi Sárika magyar szubrett,
Breda Joseph kómiku,
Rudolfi R. Jargon kómikus,
Santhaly Lucie német sanzonett,
Gergely Nusi szubrett,
Wirth Lona énekes szubrett,
Nichette Ottilie átváltozó táncosnő.

Végül kitűnő bohózat:

Serenissimus a Varietében.

Kezdeté 9 órakor.

Belépti díj 1 kor.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajálja magát minden orvosi rendelés
azonnali és exakt elkészítésére. Kapható
minden gyógyszerészeti különlegesség,
gyógyszappanok, az összes ásványvizek,
toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Fizetéses gyakornok vagy

fiatal komptoirista

helybeli irodába azonnal felvétetik.

Cim a kiadóban.

Csoporttanítás havi 5 kor.-ért

francia és olasz nyelvben este 8—9
és 9—10 óráig. Cim: Conti Olga casa
cooperativa I. em. (a dohánygyár mögött).

Hromatka Adolf

könyvkereskedése

FIUME CORSO 11.

Magyar ifjúsági könyvek óriási
választéka.

FILIPPOVICH EDE

Uri és női fodrász terme

Fiume, Deák-korzó 30. szám

külön női teremmel, hol fejmosás vil-
lanyos készülékkel, hajfestés, manicure,
pedicure és mindennemű haj- és fésülési
munka kifogástalan jó és gyors kivitelben
végeztetik.

Előkelő uri fodrász terem.

BAUER GRÜNWARD A magyarok

GRAND HOTEL D'ITALIE

OTTHONA

VELENCE

VELENCÉ-
BEN

Elsőrendű szálló. — Kitűnő konyha.

Mosást és vasalást

házban és házon kívül elvállal M. I.
Plasse Scurigne 59/2.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak

részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Urményi-ter 6. — Telefon szám 226.

Jégyvár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ**DUPLA MALÁTA SÖR**

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tar-
talmazó eredeti ládákban érkezik frissen a
gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állan-
dóan raktáron van kiviteli és márciusi sör,
1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes
palackot tartalmazó eredeti ládákban

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is
kapnak. — Bárhová házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fü-
szer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Urményi-ter 6.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

„MERCUR“ NYOMDA

cég alatt egy modernül berendezett, a technika legújabb viv-
mányai szerint felszerelt könyvnyomdát nyitottam a Via degli
Operai 14. számú saját házamban.

Mint e téren tíz éves gyakorlattal bíró szakember
módomban van a m. t. nyomtatványrendelő közönség leg-
kényesebb igényeit is kielégíteni és midőn új vállalatomhoz
különösen a fiumei magyarság szíves pártfogását kérem,
vagyok

kiváló tisztelettel

CHILKO JÓZSEF

a „MERCUR“ nyomda tulajdonosa.

Telefon szám 9-32.

Ugyanitt egy jó családból való fiu nyomdásztanulónak felvétetik.

A leggazdaságosabb,
állandó meleget tartó,
kitűnő kályha a

METEOR

kályha

készén és kokszfűtőre berendezve.

Egyedüli s kizárólagos raktár:

WURZER JÁNOS

Fiume Vicolo dell' Ospedale.

Hirdessen „A TENGERPART“ napilapban!

„A Tengerpart,, január 1-én hetedik évfolyamába jut és oly elterjedésnek örvend, a
milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ **„A TENGERPART“ minden hirdetése eredménynyel jár.** ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart“ független és szókimondó irányával szerezte meg
népszerűségét és olvasottságát.